

lige vedtagelse, når ændringsforslagene er gennemført.

Waldorff (VS):

Når VS har skrevet i betænkningen, at vi ville redegøre for vores stilling til råstoflovforslaget her ved anden behandling, så skyldes det, at dette lovforslag ikke er så uproblematisk, som det umiddelbart kunne synes.

Der er mange fornuftige folk, der har lagt billet ind på det eller har stillet nogen forhåbninger til, at et lovforslag som dette kunne have nogle resultater, eventuelt i en mere stram udformning, end det har i øjeblikket. Det gælder naturfredningsfolk, som finder, at der i dette lovforslag er en sikring af visse fredningsmæssige og rekreative interesser, og det gælder også økonomisk interesserede mennesker, der er bekymrede for den rovdrift, som finder sted i vores samfund. Det sidste er jo en del af filosofien bag lovforslaget, nemlig at de naturlige ressourcer er begrænsede, måske endda meget begrænsede, og at det derfor er nødvendigt at sikre en kortlægning og en planmæssig indvinding af råstofferne.

Jeg mener indtil videre, at antagelserne om de begrænsede ressourcer på det område, der her er tale om, og det er først og fremmest sten- og grusproduktion, har karakter af et postulat, og at dette naturvidenskabeligt, eller hvad det nu hedder, underbyggede argument for en råstofhusholdning, på trods af at det muligvis indeholder noget reelt, formentlig skal dække over andre formål med loven. De undersøgelser, som skulle give et overblik over sten- og grusforekomster, er ikke nået så forfærdelig langt.

Når man kan være skeptisk over for påstanden om de begrænsede ressourcer, skyldes det flere ting.

For det første viser en lokalisering af den nuværende indvinding af grusforekomster, at med få undtagelser falder indvindingen sammen med de større bydannelse. Det er altså først og fremmest markedet og ikke naturforekomsterne, der bestemmer en placering af en given indvinding.

For det andet tager forudsigelserne af denne mangel på råstoffer ikke højde for den udvikling, der sker i karakteren af de råstoffer, der er behov for, både på grund af ændringer i byggeteknik og på grund af ændringer i produktionsmidlerne, hvorved bestemte råstoffer

til forskellige tider kan være mere eller mindre profitable at indvinde.

Jeg mener altså, at det er andre formål end ressourcehensyn, der er den egentlige baggrund for råstofloven. Uden at jeg her vil afveje forskellige rimelige hensyn, som naturbeskyttelsesmæssige og videnskabelige eller andre hensyn, så mener jeg, at det afgørende hensyn er en strukturrationalisering af erhvervene, først og fremmest sten- og grusproduktionen.

I modsætning til især cementindustrien, kalk- og kridtproduktionen og i lidt mindre grad lerproduktionen er der inden for sten- og grusproduktionen ikke sket en egentlig koncentration og centralisation. Den monopolisering og udrensning af de små, lavproduktive virksomheder, som er sket på andre områder, har ikke fundet sted for sten- og grusproduktionens vedkommende. Det har sin væsentligste årsag i de særlige vilkår, som eksisterer for denne produktion, nemlig især at der kræves relativt små investeringer og lidt maskineri til indvinding og forarbejdning, men til gengæld meget store udgifter til transport, og det indebærer en såvel geografisk som økonomisk spredning af denne industri.

Der har imidlertid været nogle vanskeligheder, som man vil vide, for sten- og grusproduktionen. Rentabiliteten er stærkt faldende, dels på grund af den almindelige kriseudvikling, dels på grund af den statslige anvendelse af bygge- og anlægsvirksomheden som et konjunkturregulerende middel. Her har branchen altså ikke de samme muligheder som andre industrier for at modvirke et profitald gennem en udrensning inden for branchen, og det er så her, råstofloven groft sagt skal træde hjælpende til.

Jeg skal nok spare folketingsretten for en længere teknisk og økonomisk gennemgang af hele denne problematik og nøjes med at fremhæve nogle forhold, som med garanti vil føre til en udrensning inden for branchen, altså en udsænering af små virksomheder.

For det første vil den planlagte kortlægning af grusforekomsterne betyde, at arealer med forekomster, som kan udnyttes, vil stige i pris. Det hæmmer mindre produktioners mobilitet, og det er netop en af de særlige produktionsfordele, som disse små produktioner har fremfor de store.

For det andet vil en detaljeret indberetning af de geologiske forhold, mængde, specialiseret kvalitetsbestemmelse, oplysninger om an-